

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásainak hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez

2022.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásainak
hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez

Engedélyező:

Domokos László
Domokos László
elnök

Szerkesztő:

MOKÁNSZKINÉ MENGYI ANDREA projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

KLINGA LÁSZLÓ felügyeleti vezető

Készítették:

MOKÁNSZKINÉ MENGYI ANDREA projektvezető

PUSKÁS BALÁZS számvevő

DR. SZABÓ BÉLA számvevő

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3326 -007/2021.

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

TARTALOMJEGYZÉK

▶	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ, KÖVETKEZTETÉSEK.....	5
▶	AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE	7
▶	1. A beruházásokkal szemben támasztott fenntartható fejlődési célok bemutatása	8
	1.1. A fenntartható fejlődés történeti áttekintése	8
	1.2. A fenntartható fejlődés céljai és az azokhoz kapcsolódó indikátorok	9
	1.3. Előrehaladás a fenntartható fejlődési célok elérésében a visegrádi országok tükrében	11
	1.4. A fenntartható fejlődési célok figyelembevétele a hazai beruházások során	12
▶	2. A beruházásokhoz igénybe vehető, fenntartható fejlődési célokat szolgáló Európai uniós és hazai források.....	13
	2.1. Az európai uniós források igénybevétele	13
	2.2. A hazai források igénybevétele 2010-2020. évek között	15
▶	3. A fenntartható fejlődési célok érvényesülése a tervezett és a végrehajtott beruházások esetében	18
	3.1. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	18
	3.2. Feldolgozóipar	20
	3.3. Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	21
	3.4. Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	21
	3.5. Építőipar	23
▶	FOGALOMTÁR	24
▶	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	25
▶	JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZERVEZETSZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE	26
▶	FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE.....	29
▶	MELLÉKLETEK	31
	1. A fenntartható fejlődés hazai intézményrendszere	31
	2. Fenntartható fejlődési célok a 3. előrehaladási jelentés tükrében	32
	3. Az elemzéssel érintett beruházások köre	33

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ, KÖVETKEZTETÉSEK

A fenntartható fejlődés alapelveit, a nemzetközi együttműködés programját, jogi eszközeit első ízben az 1972. évi ENSZ konferencia határozta meg. A 2015-ben elfogadott Agenda 2030 a fenntartható fejlődés 2030-ig tartó új nemzetközi keretrendszere, melynek fókuszában a fenntartható fejlődési célok konkrét meghatározása, valamint a célokhoz rendelt indikátorok alapján a célokban való előrelépés mérése áll.

A Magyarországon 2012-ben hatályba lépett Alaptörvény a nemzetközi alapelvekkel összhangban határozta meg, hogy a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. A fenntartható fejlődést szolgáló célokat pedig az Országgyűlés a 2012-2024 évekre vonatkozó Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia elfogadásával határozta meg.

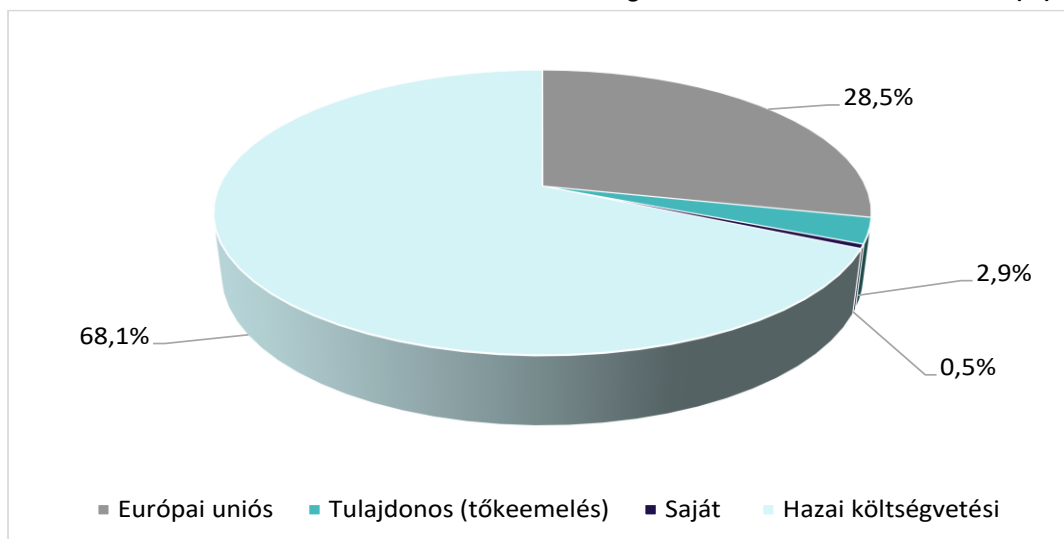
A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács utolsó, a 2017-2018. évekre készített előrehaladási jelentésének értékelése alapján hazánk a gazdasági erőforrások terén jelentős előrelépést ért el. Ennek ellenére Magyarország fenntarthatósági állapota – az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődési célok és a nemzeti erőforrások megközelítésében is – a visegrádi országok viszonylatában kedvezőtlen, a pozitív részeredmények ellenére további erőfeszítések szükségesek.

Az elemzés az Európai Unió forrásokból származó támogatások esetében arra a következtetésre jutott, hogy a fenntarthatóság, a fenntartható fejlődési célok már a 2007-2013-as programozási időszakban, mint támogatási célok megjelentek. A 2014-2020-as programozási időszak regionális politikája alapvető feladatként jelölte meg a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót, melyek célkitűzései a fenntartható fejlődési célokkal szoros összhangot mutattak.

A fenntartható fejlődés célkitűzései a hazai költségvetési forrásokból származó támogatások esetében is megjelentek. Felhasználásuk a 2010-2020 közötti időszakban növekvő tendenciát mutatott, amely a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettség tényerését, súlyának növekedését mutatja.

A köztulajdonú gazdasági társaságok működésük és beruházásaik során közpénzeket használnak fel, ezért a fenntartható fejlődési célok megvalósításában kiemelt szerepet töltenek be. A köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásainak fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósításához való hozzájárulását az elemzés a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat; a feldolgozóipar; a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegsejtés; valamint az építőipar ágazatokban végzett beruházásokból kiválasztott öt-öt beruházás alapján értékelte. A kiválasztott beruházások bruttó bekerülési költsége összesen 20,7 Mrd Ft volt, melynek forrásösszetételét szemlélteti a következő ábra.

A kiválasztott beruházások bruttó bekerülési költsége finanszírozási források szerint (%)

Forrás: a köztulajdonú gazdasági társaságok kiválasztott beruházásokról történő adatszolgáltatása alapján ÁSZ szerkesztés

Az ÁSZ szakértőinek az állami beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez témakörben készített, még nem nyilvános elemzése (ÁSZ, 2022, kézirat) rámutatott arra, hogy a beruházások költségvetési támogatásának nem előfeltétele, hogy a beruházás hozzájáruljon a fenntartható fejlődéshez. Ugyanakkor jelen elemzésben az elemzők arra a következtetésre jutottak a kiválasztott beruházások értékelése során, hogy azok esetében jellemzően érvényesítették a fenntartható fejlődés követelményeit az alábbiak szerint:

- a köztulajdonú gazdasági társaságok már az alapfeladataik tudatos végrehajtásával hatást képesek gyakorolni a fenntartható fejlődési célok megvalósítására;
- beruházásaik fenntartható fejlődési célokhoz való viszonyát elsősorban alapfeladataik és a beruházás megvalósításával elérni kívánt céljaik határozzák meg;
- a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettség a társaságok stratégiai dokumentumaiban, beruházási folyamataikat meghatározó belső szabályzataikban jellemzően az elemzéssel érintett időszak utolsó harmadában (2018. illetve a 2019. években) jelent meg;
- a stratégiai dokumentumok céljai, beruházási folyamatokat meghatározó belső szabályzatokban rögzített feladatok fenntartható fejlődési célokhoz való kapcsolódása visszavezethető volt az alapfeladatokra, ezen kívül jellemzően környezetvédelmi és energiahatékonysági elvárások kerültek megfogalmazásra;
- a fenntartható fejlődési célok a tervdokumentumokban közvetlen módon azoknál a kiválasztott beruházásoknál volt fellelhető, amelyek esetében a pályázati felhívások fenntartható fejlődési célok megvalósulásának mérését szolgáló indikátorokat, követelményeket határoztak meg;
- a beruházási tervdokumentumok a beruházással megvalósítani kívánt célokra fókuszáltak, de figyelembe vették a környezeti hatásokat, a környezeti károk megelőzését és kár esetén annak felszámolási lehetőségeit. A beruházás céljától függően energetikai számításokat végeztek, alternatív energia ellátási lehetőségeket vizsgáltak meg;
- a kivitelezési szerződések a tervezés során rögzített fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolható környezetvédelmi, hulladékkezelési kötelezettségeket határozták meg elsősorban.

Jó gyakorlatként megemlítenéd, hogy egy beruházás esetében a kivitelezési szerződésben rögzítésre került, hogy amennyiben a kiviteli szintű tendertervtől eltérés történik, a vállalt indikátorok – energiamegtakarítás és üvegházhatású gázok kibocsátása – teljesítésére vonatkozóan a kivitelezőt bizonyítási kötelezettség terheli.

A fenntartható fejlődés céljai iránti elkötelezettség és tudatosság növelése érdekében a köztulajdonú gazdasági társaságok tulajdonosai, vezető tisztségviselői számára fontos, hogy:

- utasításait, a köztulajdonú gazdasági társaságok stratégiai dokumentumaiban, belső szabályzatainak rendelkezéseit a fenntartható fejlődési célok figyelembe vételével alakítsák ki;
- a beruházási tevékenység folyamatában az utasításokban, stratégiákban és belső szabályzatokban rögzített, a fenntartható fejlődési célok megvalósítását szolgáló rendelkezéseket tartsák be;
- a beruházások döntési mechanizmusai során a fenntartható fejlődési célok megvalósítására gyakorolt hatások vizsgálatát helyezték előtérbe;
- a megvalósított beruházások fenntartható fejlődési célokra gyakorolt hatását a rendelkezéseik alapján mérik, értékelik és tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy beruházásaik a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek megvalósítása irányába hassanak.

Ezen feladatok végrehajtásával a gazdasági társaságok tulajdonosai, vezető tisztségviselői a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásait olyan elvárt irányba terelhetik, melyet az állami beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez témában készített – még nem nyilvános – ÁSZ elemzés is felvetett. Vagyis a köztulajdonú gazdasági társaságok – mint az uniós, vagy költségvetési források kedvezményezettjei – a nem közvetlen klímavédelmi célú beruházásaik esetében is a fenntartható, klímatudatos megoldásokat válasszák, példát mutatva a gazdaság szereplőinek fenntarthatóság szempontjából. (ÁSZ, 2022, kézirat)

AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE

Az elemzés célja

A fejlődés fenntarthatósága érdekében a 2012-ben hatályba lépett Magyarország Alaptörvénye, amely a Nemzeti Hitvallásban rögzíti a fenntartható fejlődés célkitűzését, miszerint *„Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.”* Az Országgyűlés a 2012-2024 évekre vonatkozó Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia elfogadásával határozta meg a fenntartható fejlődést szolgáló célokat. Elemzésünk hipotézise, hogy a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia időtávjának végéhez közeledve a beruházások esetében a fenntartható fejlődés szempontjainak egyre inkább előtérbe kell kerülni, azonban súlyuk – mint az ÁSZ a „Zöld beszerzésekről” szóló elemzésében (ÁSZ, 2020a) is megállapította – nem kielégítő.

Az elemzés középpontjába a közpénzügyi nézőpontot helyeztük, mivel a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásaira fordított európai uniós, központi és önkormányzati költségvetési források felhasználása közpénzfelhasználásnak minősül. Az Alaptörvény értelmében a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásainak hozzá kell járulnia a fenntartható fejlődési célok megvalósításához, hiszen a jelen nemzedék szükségleteinek kielégítését úgy kell megvalósítani, hogy az ne veszélyeztesse a jövő nemzedékek szükségleteinek kielégítését.

Az elemzett időszak a 2010-2020. évekre terjed ki. Az elemzés célja annak értékelése, hogy a köztulajdonban álló gazdasági társaságok által az elmúlt években végrehajtott beruházások gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból hogyan járultak, illetve várhatóan hogyan járulnak hozzá a fenntartható fejlődés kitűzött céljainak megvalósulásához. Feltárja továbbá az európai uniós és hazai költségvetési forrásokból származó, a fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósítását szolgáló támogatásokat. A támogatások bemutatása során azok célkitűzéseinek ismeretében határozza meg az azokhoz kapcsolható nemzetközi, és hazai fenntartható fejlődési célokat. Az elemzés ráirányíthatja a köztulajdonú gazdasági társaságok vezetőinek és tulajdonosi joggyakorlóinak figyelmét a fenntartható fejlődés szempontjai figyelembevételének fontosságára a döntéseik meghozatala során.

Az elemzés módszere

Az elemzés készítése során nyilvánosan elérhető adatokat, információkat, publikációkat használtunk fel. A főbb meghatározó dokumentumok az ÁSZ által az elmúlt években a köztulajdonú gazdasági társaságok által végrehajtott beruházásokkal, fejlesztésekkel, valamint fenntarthatósággal és zöld beszerzésekkel kapcsolatos elemzései, a Központi Statisztikai Hivatal statisztikai adatai, a Magyar Nemzeti Bank, illetve nemzetközi szervezetek (ENSZ, Európai Unió) által közzétett, nyilvános adatszolgáltatásai és kapcsolódó elemzései.

Az elemzés végrehajtásához az elemzett időszak vonatkozásában az ÁSZ rendelkezésére álló beruházási adatbázisból véletlenszerűen kiválasztottunk a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásaiból 5-5 beruházást a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás halászat; a feldolgozóipar; a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés; valamint az építőipar ágazatot érintően. (A kiválasztott beruházások értékelésére vonatkozó módszertan részletes bemutatására az elemzés 3. fejezetében kerül sor.)

Az elemzésünkben a kiválasztott beruházások alapján tett megállapításaink, értékeléseink kizárólag az adott beruházásra, illetve a beruházást végrehajtó gazdasági társaságokra vonatkoznak, azok a köztulajdonú gazdasági társaságokra, vagy az adott ágazatokra általános érvénnyel nem vetíthetők ki.

Az elemzés során kritériumként fogalmaztuk meg, hogy a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásaikkal a fenntartható fejlődéshez járuljanak hozzá. Ez alapján mérceként határoztuk meg, hogy a köztulajdonú gazdasági társaságok rögzítsék és beruházási döntéseik során vegyék figyelembe azokat a célokat, melyekkel a fenntartható fejlődés célkitűzéseikhez hozzájárulhatnak, továbbá a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek mérését szolgáló indikátorok értéke javuló tendenciát mutasson.

1. A BERUHÁZÁSOKKAL SZEMBEN TÁMASZTOTT FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK BEMUTATÁSA

1.1. A fenntartható fejlődés történeti áttekintése

A fenntartható fejlődés a Brundtland-jelentés meghatározása szerint olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk szükségleteinek kielégítését. A Világ Tudományos Akadémiának Nyilatkozata szerint pedig az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg. (NFFT, 2013)

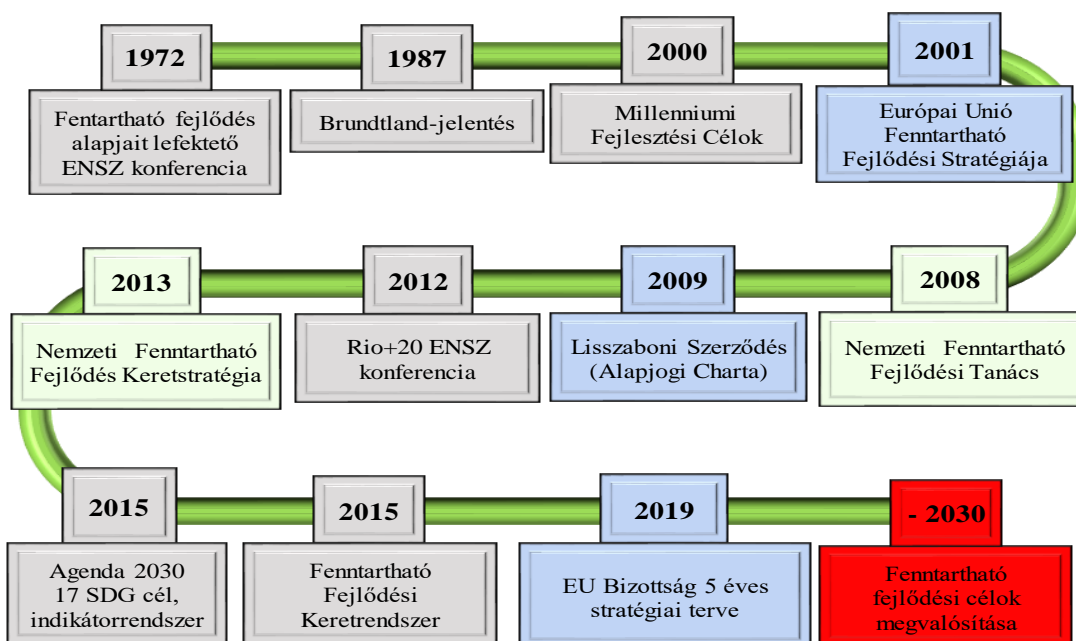
Az Alaptörvény P) cikkének előírása, mely szerint „a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége” egybeesik a fenntartható fejlődés nemzetközi definíciójával.

A fenntartható fejlődés alapelveit, a nemzetközi együttműködésének programját, jogi eszközeit első ízben az 1972. évi ENSZ konferencia határozta meg, ehhez kapcsolódóan pedig az 1992. és a 2002. évi ENSZ konferencia további együttműködési irányokat, teendőket jelölt meg. A fenntartható fejlődés a nemzetközi együttműködés kezdetei után az európai szinten is megjelent, majd a nemzeti keretekben is testet öltött.

A fenntartható fejlődés nemzetközi, európai majd hazai megjelenését az 1. ábra szemlélteti, míg a részletes ismertetését az 1. melléklet tartalmazza. Az ábrán szürke színnel az ENSZ, kék színnel az Európai Unió, zöld színnel hazánk mérföldköveit, piros színnel a fenntartható fejlődés 2030-ig tartó ciklusának végét jeleztük.

1. ábra

A fenntartható fejlődés mérföldkövei

Forrás: NFFT, 2013 alapján ÁSZ szerkesztés

Az ENSZ által meghatározott Millenniumi Fejlesztési Célok a 2000-2015. közötti időszakra vonatkozóan a fenntartható fejlesztési célok három dimenzióját – társadalmi, természeti és gazdasági – azonosította. Majd 2015-ben az ENSZ elfogadta a fenntartható fejlődés 2030-ig tartó új keretrendszerét Agenda 2030 néven, melynek fókuszában a fenntartható fejlődési célok (SDG-k) konkrét meghatározása, valamint a fenntartható

fejlesztési célokhoz rendelt indikátorok alapján a célokban való előrelépés mérése áll. A 17 fenntartható fejlesztési cél (SDG) az országokat globális partnerségre szólítja fel. Meghatározza, hogy a szegénység és a nélkülözés felszámolásának olyan stratégiákkal kell együtt járnia, amelyek javítják az egészséget és az oktatást, csökkentik az egyenlőtlenséget, ösztönzik a gazdasági növekedés oly módon, hogy kezelik az éghajlatváltozást, és emellett az óceánok és az erdők megőrzésén dolgoznak.

A Lisszaboni Szerződés 2009-ben jogilag kötelező érvényűvé tette a tagállamok számára az Európai Unió Alapjogi Chartáját, amely kihangsúlyozza, hogy a magas színvonalú környezetvédelmet és a környezet minőségének javítását a fenntartható fejlődés elveivel összhangban kell megvalósítani. Az Európai Bizottság 2019 júniusában megalkotta az Európai Unió következő 5 évére vonatkozó stratégiai tervét. A stratégiai terv négy kiemelten fontos területe: az állampolgárok és a szabadságjogok védelme, erős és dinamikus gazdasági alap megteremtése, klímasemleges, zöld, igazságos és szociálisan érzékeny Európa kialakítása, valamint az európai érdekek és értékek nemzetközi szinten történő előmozdítása. (EB, 2019)

A fenntartható fejlődés érvényesülésében az Országgyűlés kiemelt szerepet tölt be. Tanácsadó és érdekegyeztető szervezetként már 2008-ban létrehozta a Nemzeti Fenntartható Fejlesztési Tanácsot (NFFT). Az NFFT az Európai Unió Fenntartható Fejlesztési Stratégiájára, valamint az Alapjogi Chartára tekintettel hagyta jóvá a 2012-2024 évekre vonatkozó Nemzeti Fenntartható Fejlesztés Keretstratégiáját (Keretstratégia), amelyet 2013-ban az Országgyűlés is elfogadott. Az NFFT a Keretstratégiában foglalt végrehajtását két évente jelentésben értékeli. (A fenntartható fejlődés hazai intézményrendszerét az 1. melléklet mutatja be.)

Az elemzés a továbbiakban mind az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődési célkitűzések, azaz SDG-k, mind a Keretstratégiában meghatározott fenntartható fejlődési célok szerint vizsgálja és értékeli az egyes programokat, teljesítményeket.

1.2. A fenntartható fejlődés céljai és az azokhoz kapcsolódó indikátorok

Az Agenda 2030 a társadalmi, természeti és gazdasági fejlődés hatékonyabb nemzetközi együttműködése érdekében 17 fenntartható fejlődési célt határozott meg, amelyekhez 169 alcél tartozik. A fenntartható fejlődési célok előrehaladásának objektív értékelése érdekében a célokhoz 247 indikátort rendelt. Az ENSZ által meghatározott 17 fenntartható fejlődési célt és azok indikátorainak számát az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

Az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődési célok és indikátoraik száma

Fenntartható fejlődési célok		Indikátorok száma
1.	A szegénység felszámolása	13
2.	Az éhezés megszüntetése	14
3.	Egészség és jóllét	28
4.	Minőségi oktatás	12
5.	Nemek közötti egyenlőség	14
6.	Tiszta víz és alapvető köztisztaság	11
7.	Megfizethető és tiszta energia	6
8.	Tisztességes munka és gazdasági növekedés	16
9.	Ipar, innováció és infrastruktúra	12
10.	Egyenlőtlenségek csökkentése	14
11.	Fenntartható városok és közösségek	14
12.	Felelős fogyasztás és termelés	13
13.	Fellépés az éghajlatváltozás ellen	8
14.	Óceánok és tengerek védelme	10
15.	Szárazföldi ökoszisztémák védelme	14
16.	Béke, igazság és erős intézmények	24
17.	Partnerség a célok eléréséért	24

Forrás: ENSZ, 2015 alapján ÁSZ szerkesztés

Kiemelendő, hogy a fenntartható fejlődési célok megvalósításában nem szükségszerűen csak előre lehet lépni, ezért egy kiemelkedő érték fenntartása vagy mérsékelt javítása is komoly eredményt jelent. Ráadásul számos olyan indikátor is meghatározásra kerül egy-egy fenntartható fejlődési cél megvalósításának méréséhez, amelyre egy-egy ország nem (választott képviselők esetén a nők/férfiak aránya), vagy csak közvetetten (nők/férfiak munkaerő-piaci részvételének aránya, teljes termékenységi arányszám) tud hatni.

A Keretstratégia a fenntartható fejlődést a Millenniumi Fejlesztési Célokhoz megfelelő nemzeti erőforrások – dimenziók (társadalmi, természeti és gazdasági) – mentén közelíti meg, melyeket kiegészített az emberi erőforrás dimenziójával. A Keretstratégia az Agenda 2030 keretében megfogalmazott 17 fenntartható fejlődési cél elfogadását megelőzően összesen 34 célkitűzést fogalmazott meg a négy nemzeti erőforrás dimenziójához kapcsolódóan, melyekhez összesen 103 indikátort rendelt. A Keretstratégia nemzeti erőforrásait, az azokhoz kapcsolódó fenntartható fejlődési célokat, valamint az egyes erőforrásokhoz rendelt kulcsindikátorok és indikátorok számát a 2. táblázat tartalmazza.

2. táblázat

A Keretstratégia által meghatározott fenntartható fejlődési célok és indikátoraik száma nemzeti erőforrások szerint

Nemzeti erőforrás	Fenntartható fejlődési célok	Kulcs-indikátor	Összes indikátor
Emberi	Családi értékek támogatása	5	26
	Az elvándorlás fékezése		
	Népeségfogyás lelassítása		
	Bevándorlási politika kialakítása		
	Időskori aktivitás növelése		
	Minőségi oktatás		
	Az oktatásban eltöltött idő növelése		
	Az oktatási rendszer szelektivitásának csökkentése		
	A tudás jobb hasznosítása a társadalomban		
	A fenntarthatóság megjelenése az egész életen át tartó tanulásban		
	Egészségtudatos magatartás		
	Krónikus megbetegedések csökkentése		
	Halandóság csökkentése (EU átlaghoz való felzárkózás)		
	Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése		
Társadalmi	Társadalmi szerkezet átrendeződése	3	13
	Jó példák megjelenítése		
	Fenntarthatóságot szolgáló köztes intézmények támogatása		
	Bizalom infrastruktúrájának erősítése		
	Munkahelyi stressz csökkentése		
Természeti	Ökológiai korlátok érvényesítése	3	41
	Fenntartható termelési technológiák terjedése		
	Természeti tőke használat megfelelő árazása		
	Fenntartható területhasználat		
	Biodeverzitás megőrzése		
Gazdasági	Embert érő környezeti terhelés csökkentése	5	23
	Lokalizáció és nemzetközi együttműködés egyensúlya		
	Helyi gazdasági kapcsolatok erősítése		
	Járadékvadászat csökkentése		
	Vállalkozási terhek, akadályok csökkentése		
	Innováció erősítése		
	Foglalkoztatottság növelése		
	Költségvetési hiány kordában tartása, az államadósság csökkentése, pénzügyi tudatosság növekedése		
A korosztályos egyensúly fokozatos visszaállítása, a nyugdíjrendszer hosszú távú stabilitásának biztosítása			

Forrás: NFFT, 2019b és KSH, 2018 adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A hazai célkitűzések 41%-a (14 célkitűzés) az emberi erőforrások dimenziójába tartozik, amiből az következik, hogy a Keretstratégiában az emberi erőforrások kiemelt prioritást kaptak. Az indikátorok száma alapján viszont azt állapíthatjuk meg, hogy a hazai mérőszámok leginkább a környezetvédelemre, a természeti erőforrások, értékek megőrzésére fókuszálnak, ugyanis az indikátorok 40%-a (41 indikátor) a természeti erőforrásokhoz tartozik.

Az Agenda 2030 és a Keretstratégia keretrendszere más módszer szerint került kialakításra. Nagyságrendileg eltérő a fenntartható fejlődési célok száma, illetve a fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósulásának mérését szolgáló indikátorok száma is. A két keretrendszerben meghatározott fenntartható fejlődési célkitűzések között vannak átfedések, összeegyeztethetőségek. Azonban mindkét keretrendszer más-más fenntartható fejlődési célra helyezi a hangsúlyt. A hangsúlytól függően egy-egy cél vizsgálata több indikátorral, mélyrehatóbban történik, míg más célok kevésbé hangsúlyosak.

1.3. Előrehaladás a fenntartható fejlődési célok elérésében a visegrádi országok tükrében

A fenntartható fejlődési célok tekintetében az indikátorok kiemelt jelentőséggel bírnak. Visszajelzéssel szolgálnak az eddigi intézkedések hatásairól, megteremtik a mérési lehetőséget arra vonatkozóan, hogy a célok elérésében hol tart az adott ország. Az ENSZ 2016 óta teszi közzé a Fenntartható Fejlődési Jelentéseit, amelynek 2020. évi rangsorában 166 országból hazánk a 29., míg Szlovákia 27., Lengyelország 23., Csehország pedig a 8. helyet érte el. (MNB, 2021)

Nemzetközi összehasonlítást előrehaladási jelentésében az NFFT is végez az EU-átlag, illetve a visegrádi országok viszonylatában. Az összehasonlítás alapjául szolgáló 16 kulcsindikátort – adott területet leginkább jellemző indikátorok – és a hozzájuk kapcsolódó főbb adatokat a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat

A fenntartható fejlődés kulcsindikátorainak nemzetközi összevetése (2012-2018. évek)

	2012	2017	2018	Értékelés	Trend	EU-átlag	V3-átlag
Emberi erőforrás							
Teljes termékenységi arányszám	1,34	1,49	1,49	átlag alatti	↔	1,59*	1,56*
Oktatási kiadások a GDP %-ában	4,7	5,1	N/A	átlagos	→	4,6**	4,4**
Korai iskola-elhagyók (%)	11,8	12,5	12,5	rossz	↔	10,6	6,5
Születéskor egészségesen várható élettartam (év), férfiak/nők	59,2/60,5	59,6/60,8	N/A	átlag alatti	↔	63,5/64	58,9/60,5
Súlyos anyagi privációban élők aránya (%)	26,3	14,5	10,1	átlag alatti	→	6,6	4,8
Társadalmi erőforrás							
Az általános bizalom szintje (ESS, 0-10 skálán)	4,8	N/A	N/A	átlag alatti	→	N/A	N/A
Korrupciós index (Transparency Int., 0-100 skálán)	55	45	46	rossz	→	65	56
Civil szervezetek száma (ezer)	65,3	61,2	N/A	(csökkenő)		N/R	N/R
Természeti erőforrás							
Biológiailag inaktív területek (az összterület %-ában)	68	67	67,5	rossz	↔	N/R	N/R
Természeti erőforrás-termelékenység (GDP/DMC, €/kg)	1,14	0,91	0,81	rossz	→	2,07	0,92
A lakosság kitettsége a levegő szilárdanyag-szennyezettségnek [PM(10)] (µg/m ³)	28,8	26,5	N/A	átlag alatti	→	21,6	26,7
Gazdasági erőforrás							
Foglalkoztatási ráta a 20-64 éves korú lakosság körében (%)	61,6	73,3	74,4	átlag feletti	→	73,2	69,2
Beruházások: bruttó állóeszköz-felhalmozási ráta (GFCF/GDP)	19,3	22,2	25,5	jó	→	20,5	20,1
K+F kiadások (a GDP %-ában)	1,26	1,33	1,53	átlag alatti	→	1,97	1,25
Államadósság (bruttó) a GDP %-ában	78,2	73,4	70,9	átlagos	→	81,6*	49,2*
Időskori eltartottsági ráta	24,6	27,9	28,5	átlagos	→	29,9	23,7

Megjegyzés: az általános bizalom szintje a 2016-os adat szerint 4,5

Jelölések: * 2017-es adat, ** 2015-ös adat

Forrás: NFFT, 2019b 10. oldal adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A fenti táblázatban jól látható, hogy a kulcsindikátorok között a gazdasági erőforrásokhoz tartozó indikátorok dominálnak. Nem csak a legnagyobb számban szerepelnek a kulcsindikátorok között, hanem az

értékelésük alapján is ezek az indikátorok mutatják a legkedvezőbb eredményeket. Mindez a gazdasági erőforrások esetében rendelkezésre álló bővebb adatforrásra is visszavezethető.

A 3. táblázat nemzetközi összehasonlítása alapján az rajzolódik ki, hogy 2018-ban hazánk emberi, társadalmi és természeti erőforrás terén is elmaradt a visegrádi országoktól és az EU-átlagtól. A gazdasági erőforrások terén viszont hazánk mind a V4-ek között, mind az EU-átlag viszonylatában átlagos, vagy annál jobb eredményeket ért el. Az NFFT előrehaladási jelentése szerint hazánk az emberi, társadalmi és gazdasági erőforrások fejlesztése érdekében sok természeti erőforrást áldoz fel, azonban a gazdasági tőke fejlesztése érdekében az emberi és társadalmi erőforrások gyarapítása, minőségi javítása háttérbe szorul. (NFFT, 2019b) Az értékelés ENSZ fenntartható fejlődési céljai szerinti rövid ismertetését a 2. melléklet szemlélteti.

A 2017-2018-as időszakot értékelő harmadik előrehaladási jelentés tapasztalatai mind a nemzeti erőforrások, mind az ENSZ fenntartható fejlődési céljai szerinti megközelítésben – a pozitív részeredmények ellenére – további erőfeszítéseket tesznek szükségessé.

1.4. A fenntartható fejlődési célok figyelembevétele a hazai beruházások során

A fenntartható fejlődés céljai hazai viszonylatban a Keretstratégiában, indikátorai pedig a KSH kétévenkénti kiadványában és a NFFT kétévenkénti előrehaladási jelentésében szerepelnek.

A fenntartható fejlődés céljai a beruházásokhoz alapvetően a pályázati felhívásokban rögzített környezetvédelmi, energiahatékonysági követelmények révén kapcsolódnak.

Bár a fenntartható fejlődési célok széles körű spektrumot fednek le, és közvetetten szinte mindegyik cél kapcsolatba hozható a beruházásokkal, azonban leginkább az alábbi fenntartható fejlődési célok érintik a beruházásokat:

- tiszta víz és alapvető köztisztaság, (ÁSZ, 2020b)
- megfizethető és tiszta energia, (ÁSZ, 2021b)
- tisztességes munka és gazdasági növekedés,
- ipar, innováció és infrastruktúra,
- fellépés az éghajlatváltozás ellen (ÁSZ, 2021a)
- fenntartható városok és közösségek,
- felelős fogyasztás és termelés.

A fenntartható fejlődési célok a pályázati felhívásokon túl a társaság stratégiájában, belső szabályzataiban található. Azonban a beruházások esetében a megfogalmazott követelményeken túl célszerű a társaságoknak a fenntartható fejlődési célokat akként megközelíteni, hogy miként tudnak hozzájárulni a fenntartható fejlődési célokhoz tartozó indikátorok további javulásához, a fenntartható fejlődési célok lehető leggyorsabb eléréséhez.

Az elemzés értékelései alapján „A zöld beszerzésekről” készített ÁSZ elemzésben foglaltak visszaigazolódtak. A köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásaikon keresztül hozzájárulhatnak a fenntartható fogyasztáshoz, termeléshez, a környezetvédelmi célok eléréséhez, példát mutatva a gazdaság egésze számára. (ÁSZ, 2020a)

2. A BERUHÁZÁSOKHOZ IGÉNYBE VEHETŐ, FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOKAT SZOLGÁLÓ EURÓPAI UNIÓS ÉS HAZAI FORRÁSOK

A köztulajdonban álló gazdasági társaságok beruházásaik végrehajtásának forrásait európai uniós támogatásokból, hazai támogatásokból, államháztartáson kívüli pénzeszközátvételekből, tulajdonosi tőkeemelésekből, hitelekkel is tudják finanszírozni. Ezekből az elemzéssel érintett ágazatokban működő köztulajdonban álló gazdasági szervezetek számára is elérhető, az éves központi költségvetési törvényekben előirányzott európai uniós- és hazai forrásokat vettük számba.

2.1. Az európai uniós források igénybevétele

A környezeti fenntarthatóság javítása a környezetkímélő közlekedési módok fejlesztése révén, illetve a fenntartható településfejlesztés környezeti feltételeinek javítása a szennyvízelvezetési és -tisztítási, hulladékgazdálkodási és ivóvíz minőség-javító projekteken keresztül már a 2007-2013-as európai uniós programozási időszakban megjelent. (ÁSZ, 2015)

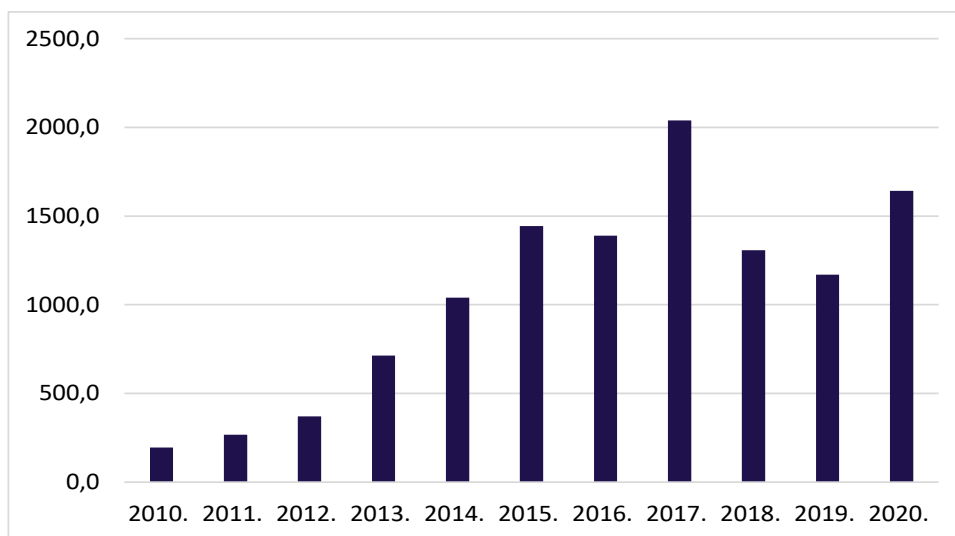
Az Európai Unió 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó regionális politikája alapvető célként a fejlődésben elmaradott területek felzárkóztatását jelölte meg a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítése érdekében.

A kohéziós politika célkitűzései az ENSZ által meghatározott fenntartható fejlődés célkitűzéseihez illeszkedtek, megvalósításukra a forrásokat az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap, illetve a Kohéziós Alap biztosította, a támogatások folyósítására az egyes operatív programokon keresztül került sor.

A fenntartható fejlődési célok megvalósítását a 2010-2020 közötti elemzett időszakban jelentős európai uniós forrásból származó támogatás segítette. Ebben az időszakban európai uniós forrásból összesen 11 567,4 Mrd Ft felhasználására került sor. A fenntartható fejlődési célok megvalósításához hozzájáruló európai uniós forrásból származó kifizetések alakulását a 2010-2020 évek között a 2. számú ábra szemlélteti.

2. ábra

A fenntartható fejlődési célokat szolgáló európai uniós forrásból származó kifizetések alakulása 2010-2020 között (Mrd Ft)

Forrás: Magyarország 2010-2020. évi központi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvények, ÁSZ szerkesztés

Az európai uniós források felhasználása illeszkedett az európai uniós ciklusokhoz. A 2007-2013. éves ciklus végére az európai uniós pénzek felhasználása folyamatosan emelkedett, illetve a kifizetések átcúsztak a következő ciklus elejére. A 2014-2020-as programozási időszak elején a kifizetések teljesítése minimális volt, a kifizetés a későbbi évekre tolódott.

Az elemzés által beazonosított fenntartható fejlődési célokat szolgáló operatív programokat, azok céljait és a hozzájuk kapcsolható nemzetközi és hazai fenntartható fejlődési célokat a 2014-2020-as programozási időszakban a 4. táblázat tartalmazza.

4. táblázat

Az Európai Unió forrásából támogatott fenntartható fejlődési célkitűzések (2014-2020. közötti programozási időszak)

Európai Unió		Kapcsolódó fenntartható fejlődési cél	
Operatív program prioritása	Operatív program prioritásának célja	SDG	Hazai célkitűzés
GINOP 4. prioritás	Alacsony széndioxid-kibocsátású termelés terjedésének előmozdítása	9. Ipar, innováció és infrastuktúra 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Innováció erősítése Embert érő környezeti terhelés csökkentése
VEKOP 5. prioritás	Vállalkozások épület-, valamint gazdasági-termelési folyamatainak energiahatékonyására vonatkozó korszerűsítések, a hatékonyságot célzó fejlesztések (megújuló energia alkalmazásával együtt)	6. Tiszta víz és alapvető köztisztaság 7. Megfizethető és tiszta energia 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Ökológiai korlátok érvényesítése Embert érő környezeti terhelés csökkentése
TOP 3. és 5. prioritás	Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés	13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen 11. Fenntartható városok és közösségek	Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érő környezeti terhelés csökkentése
IKOP 3. prioritás	Városi közösségi közlekedés szálló por és nitrogén-oxid kibocsátásának csökkenése	11. Fenntartható városok és közösségek 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érő környezeti terhelés csökkentése
KEHOP 5. prioritás	Megújuló energiaforrások alkalmazása, energiahatékonyági fejlesztések megvalósítása	7. Megfizethető és tiszta energia 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érő környezeti terhelés csökkentése
Vidékfejlesztési program 2. prioritás	Gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése	2. Az éhezés megszüntetése 12. Felelős fogyasztás, termelés 15. Szárazföldi ökoszisztémák védelme	Fenntartható termelési technológiák terjedése Ökológiai korlátok érvényesítése Fenntartható területhasználat
Vidékfejlesztési program 5. prioritás	A mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaság irányába történő elmozdulás	2. Az éhezés megszüntetése 12. Felelős fogyasztás, termelés 15. Szárazföldi ökoszisztémák védelme	Fenntartható termelési technológiák terjedés Ökológiai korlátok érvényesítése Fenntartható területhasználat
MAHOP	Biodiverzitás megőrzése vagy növelése, az akvakultúra alternatív energiaforrások használatával, illetve a környezetterhelés csökkentésével történő fenntarthatóságának biztosítása	2. Az éhezés megszüntetése 12. Felelős fogyasztás, termelés 15. Szárazföldi ökoszisztémák védelme	Biodiverzitás megőrzése Ökológiai korlátok érvényesítése
Határon Átnyúló Együttműködési Programok	Fenntartható közlekedés előmozdítása, a munkavállalói mobilitás támogatása	10. Egyenlőtlenségek csökkentése 17. Partnerség a célok eléréséért	Lokalizáció és nemzetközi együttműködés egyensúlya

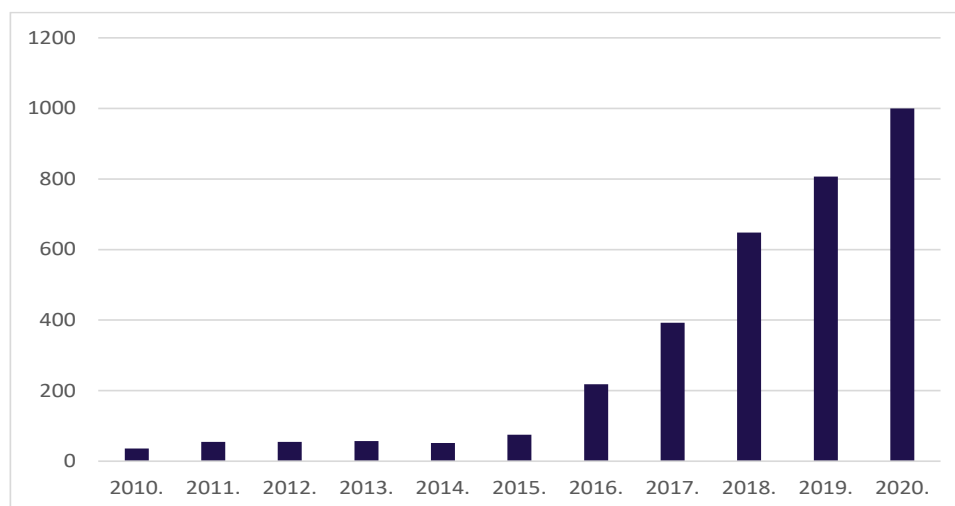
Forrás: 2014-2020 évek zárszámadásainak fejezeti indoklásai, ENSZ, 2015, NFFT, 2019 alapján ÁSZ szerkesztés

2.2. A hazai források igénybevétele 2010-2020. évek között

A 2010-2020. években a fenntartható fejlődési célok megvalósítását egyre több jogcímen biztosított hazai költségvetési forrásból származó támogatás segítette elő. A fenntartható fejlődési célokat is szolgáló hazai költségvetési forrásokból nyújtott támogatások jogcímei számának növekedése együtt járt az évente nyújtott támogatások összegének emelkedésével. A fenntartható fejlődési célokat szolgáló hazai költségvetési források felhasználása a 2010-2020 évek között összesen 3393,4 Mrd Ft-ot tett ki. A hazai költségvetési forrásokból származó kifizetések alakulását a 2010-2020. évek között a 3. ábra szemlélteti.

3. ábra

Fenntartható fejlődési célokat szolgáló hazai költségvetési forrásokból származó kifizetések alakulása 2010-2020 között (Mrd Ft)

Forrás: Magyarország 2010-2020. évi központi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvények, ÁSZ szerkesztés

Mind a jogcímek számának növekedése, mind a hazai költségvetési forrásokból nyújtott támogatások összegének többszörösére növekedése jelzi a Kormányzat fenntartható fejlődés iránti elkötelezettségét.

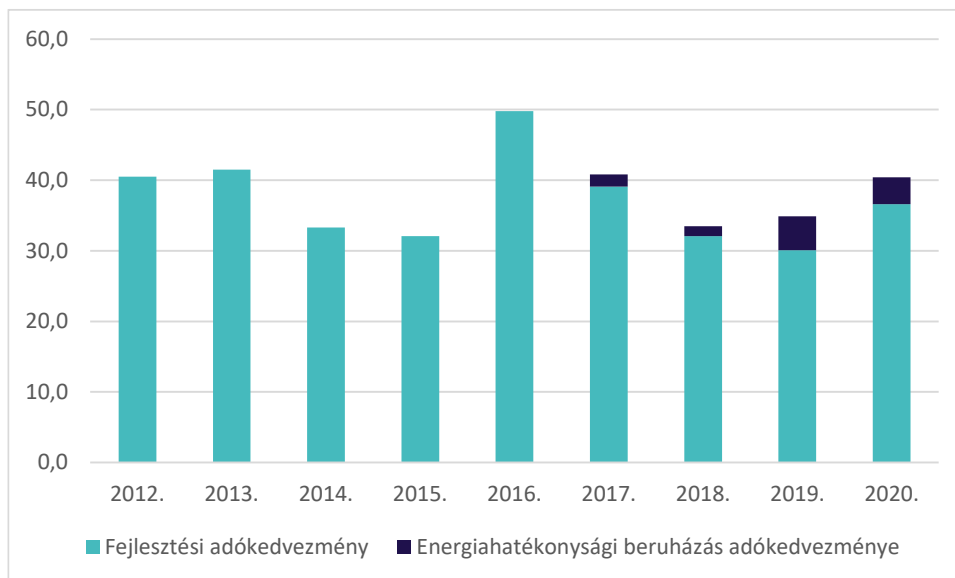
A közvetlen támogatási formák mellett a Kormány az adópolitikája keretében közvetett támogatási formákat is biztosít fejlesztéseket végrehajtó gazdálkodók, így a köztulajdonú gazdasági társaságok számára is.

A fejlesztési adókedvezményt a TAO tv. értelmében az arra jogosultak a számított társasági adóból – legfeljebb annak 80%-áig – érvényesíthető adóvisszatartás formájában, az előírt beruházások megvalósítása esetén vehetik igénybe. Ilyen beruházás többek között a környezetvédelmi, az alap-, alkalmazott kutatást vagy kísérleti fejlesztés szolgáló, továbbá a munkahelyteremtő beruházások.

A versenyképesség növelése és a növekedési kilátások javítása érdekében pedig 2017-től a bevezetésre került az energiahatékonysági beruházások után igénybe vehető adókedvezmény.

A 2012-2020. évek között alsó becslés szerint összesen 330,1 Mrd Ft, a fenntartható fejlődési célokat szolgáló adókedvezmény igénybevételére került sor, melyet a 4. ábra szemléltet.

4. ábra

A fejlesztési és energiahatékonysági beruházások után igénybe vett adókedvezmények összege
2012-2020. között (Mrd Ft)

Megjegyzés: az ábrában a 2015. évben a fejlesztési adókedvezmény felső becslése (32,1 Mrd Ft) került feltüntetésre. Az alsó becslés értéke 27,1 Mrd Ft volt. A 2010. és a 2011. év vonatkozásában nyilvános adat nem volt elérhető.

Forrás: Magyarország 2012-2020. évi központi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvények törvényjavaslatai, ÁSZ szerkesztés

A fenntartható fejlődési célokat is szolgáló hazai költségvetési forrásokból közvetlen és közvetett módon biztosított – az elemzés szempontjából releváns ágazatokban működő köztulajdonú gazdasági társaságok által is igénybe vehető – támogatásokat, azok céljait, a kapcsolódó nemzetközi és hazai fenntartható fejlődési célokat összefoglaló jelleggel az 5. táblázat mutatja be bevezetésük sorrendjében.

5. táblázat

A fenntartható fejlődési célokat szolgáló hazai költségvetési forrásból származó támogatások céljai és kapcsolódó fenntartható fejlődési célok (2010-2020. közötti időszak)

Hazai költségvetési forrás		Kapcsolódó	
Megnevezése	Célja	SDG	Hazai célkitűzés
2010-től igénybe vehető hazai költségvetési források			
NKFI Alap (elődje a KTIA)	Termékek, technológiák kialakítása, vagy fejlesztése, melyek anyag- és energia-takarékosak, megújuló energiaforrásokat használnak, valamint erősítik a környezetvédelmet.	9. Ipar, innováció és infratstruktúra 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Innováció erősítése Embert érő környezeti terhelés csökkentése
Beruházás ösztönzési célú irányszabályzat	Nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő jelentőségű beruházások támogatása. Előnyös élvezetűek között: a környezetvédelmi ipar, a kutatás-fejlesztési célú beruházások, a megújuló-energiaipar.	7. Megfizethető és tiszta energia 8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés 9. Ipar, innováció és infrastruktúra 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érő környezeti terhelés csökkentése Foglalkoztatottság növelése
Fejlesztési adókedvezmény	A gazdálkodók a társasági adóból érvényesíthetik adóvisszatartás formájában, a TAO tv.-ben meghatározott beruházások megvalósítása esetén. (környezetvédelmi, a kutatás-fejlesztést szolgáló, továbbá a munkahelyteremtő beruházások)	8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés 9. Ipar, innováció és infratstruktúra 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Az embert érő környezeti terhelés csökkentése Az innováció erősítése Foglalkoztatottság növelése
2011-től igénybe vehető új hazai költségvetési forrás			
Sportlétesítmények fejlesztése, fenntartása	Sport beruházások megvalósítása, az állami, az önkormányzati és nem állami tulajdonú sportcélú ingatlanok felújítása, korszerűsítése	3. Egészség és jólét	Egészségtudatos magatartás
2012-től igénybe vehető új hazai költségvetési forrás			
Klíma-, energia-, és zöldgazdaság-politikai ágazati programok	Energiatakarékosság, energiaraionalizálás, megújuló energiaforrások arányának növekedése, és a klímabarát beruházások ösztönzése.	11. Fenntartható városok és közösségek 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érő környezeti terhelés csökkentése Természeti tőke használat megfelelő árázása
2014-től igénybe vehető új hazai költségvetési forrás			
Kiemelt közúti projektek	A Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégiában a 2014-2020. évekre a megfogalmazott célokra biztosít forrást.	10. Egyenlőtlenségek csökkentése	Embert érő környezeti terhelés csökkentése
2015-től igénybe vehető új hazai költségvetési források			
Nagyvállalati beruházási támogatások	Beruházási támogatás biztosítása magyar gazdaság és ezen belül is a feldolgozóipar- és a foglalkoztatás növekedéséhez jelentős mértékben hozzájáruló nagyvállalatoknak	8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés	Fenntartható termelési technológiák terjedése Innováció erősítése Fenntartható területhasználat
Modern Városok program	Az út-, tömegközlekedés-, oktatási infrastruktúra-, egészségügyi szolgáltatás-, kutatásfejlesztés-, és sportfejlesztések, valamint ipari parkok kialakítása.	8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés 9. Ipar, innováció és infrastruktúra 11. Fenntartható városok és közösségek	Fenntartható termelési technológiák terjedés Fenntartható területhasználat
2016-től igénybe vehető új hazai költségvetési források			
Pest Megyei fejlesztések	Pest megyei lemaradó térségek fejlesztése, a munkaerő mobilitását elősegítő közlekedésfejlesztés.	11. Fenntartható városok és közösségek	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árázása Helyi gazdasági kapcsolatok erősítése Foglalkoztatottság növelése
Irinyi terv	Újraiparosítás, ipari szektor teljesítményének növekedése.	8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés 9. Ipar, innováció és infrastruktúra	Fenntartható termelési technológiák terjedése Innováció erősítése
2017-től igénybe vehető új hazai költségvetési forrás			
Turisztikai fejlesztési célú irányszabályzat	A célúirányzatból kerülnek finanszírozásra többek között azok a turisztikai fejlesztések, amelyek a kulturális örökségünk részét képező épületek felújítását célozzák.	11. Fenntartható városok és közösségek	Örökségünk ápolása, identitás megerősítése
Energia-hatékonysági beruházások adókedvezménye	Energiahatékonysági beruházások után adóvisszatartás formájában vehetik igénybe a gazdálkodók.	9. Ipar, innováció és infratstruktúra 13. Fellépés az éghajlatváltozás ellen	Fenntartható termelési technológiák terjedése Az embert érő környezeti terhelés csökkentése

Forrás: 2010-2020 évek zárszámadásai és fejezeti indoklásai, ENSZ, 2015, NFFT, 2019b alapján ÁSZ szerkesztés

3. A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A TERVEZETT ÉS A VÉGREHAJTOTT BERUHÁZÁSOK ESETÉBEN

A fenntartható fejlődési célok érvényre jutását az elemzés kiválasztott beruházások alapján értékelte. Az értékelés végrehajtásához az elemzett időszak – 2010-2020 évek – vonatkozásában az ÁSZ rendelkezésére álló beruházási adatbázisból véletlenszerűen kiválasztottunk a köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásaiból öt-öt beruházást az elemzés tárgyát képező ágazatokat érintően. Így öt-öt beruházás került kiválasztásra a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás halászat; a feldolgozóipar; a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés; valamint az építőipar területéről.

A fenntartható fejlődési célok érvényesülésének értékelését két irányból közelítettük meg: a kiválasztott beruházások és az azokat végrehajtó köztulajdonú gazdasági társaságok oldaláról. Ennek a két iránynak megfelelően történt adatbekérés az értékelés végrehajtása érdekében. Dokumentumokat kértünk egyrészt arra vonatkozóan, hogy az elemzett időszakban a fenntartható fejlődési célkitűzések és azok megvalósításához való hozzájárulás hogyan jelenik meg a köztulajdonú gazdasági társaságok stratégiáiban, célkitűzéseiben, valamint a beruházási folyamataikat – döntés, tervezés, kivitelezés – meghatározó belső szabályozó eszközeikben. Másrészt adatokat kértünk annak értékelése érdekében, hogy a kiválasztott beruházásokkal kapcsolatos folyamatok – tervezés, döntés, kivitelezés – során a fenntartható fejlődési célok, az azokhoz való hozzájárulás figyelembe vétele milyen módon történt, illetve vizsgálták-e a beruházások fenntartható fejlődéshez való hozzájárulását.

Az elemzés a kiválasztott beruházások Keretstratégiában meghatározott fenntartható fejlődési célkitűzésekhez való kapcsolódásának meghatározása és a hozzájárulás értékelése során figyelembe vette a beruházási döntésekben, tervekben, hatástanulmányokban rögzített célokat, a beruházások megvalósítása során figyelembe veendő hatásokat, illetve a megvalósítási forrásokat biztosító pályázati kiírásokban foglaltakat. A Keretstratégiában meghatározott fenntartható fejlődési célokhoz való hozzájáruláson túl, az elemzés arra a következtetésre jutott, hogy a beruházások a nemzetközi fenntartható fejlődési célkitűzésekhez (SDG-k) is kapcsolhatók voltak. Az elemzés által beazonosított ilyen kapcsolható nemzetközi fenntartható fejlődési célkitűzés volt – melyek közül többre már korábbi ÁSZ elemzések is rámutattak (ÁSZ, 2021a; ÁSZ, 2021b és ÁSZ, 2020b) összhangban – jellemzően az éghajlatváltozás elleni fellépés; az egészség és jóllét; a szárazföldi ökoszisztémák védelme; a tisztességes munka és gazdasági növekedés; a felelős fogyasztás és termelés; a megfizethető és tiszta energia; a tiszta víz és alapvető köztisztaság; az ipar, innováció és infrastruktúra; valamint a minőségi oktatás.

A kiválasztott beruházások és az azokat végrehajtó köztulajdonú gazdasági társaságok beruházási folyamatokkal kapcsolatos tevékenysége az adott társaság, illetve az adott beruházás vonatkozásában értelmezhető. A kiválasztott beruházások elemszáma alapján az elemzés tapasztalatai, értékelései nem kivetíthetők, de alkalmasak arra, hogy ráirányítsák a figyelmet a hiányos területekre a fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósításához szükséges intézkedések meghozatala érdekében. Az elemzés a részletes értékeléseket, fenntartható fejlődési célkitűzések megvalósítására gyakorolt és várható hatásokat ágazatonként elkülönítve a kiválasztott beruházások alapján a további részletezésében mutatja be.

3.1. Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat

A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazat területéről kiválasztott öt beruházást négy köztulajdonú gazdasági társaság hajtott végre. A négy társaságból három erdőgazdasági tevékenységet folytatott, egy társaság feladata volt a védett természeti értékek, védett természeti területek megőrzése a jelen és jövő nemzedék számára.

A három erdőgazdasági tevékenységet folytató társaságot a tulajdonosi joggyakorló stratégiai terv megalkotására hívta fel. Felhívásában a stratégiai terv tartalmára vonatkozóan a fenntartható fejlődési célkitűzésekkel összhangban lévő elvárásokat határozott meg. Az elvárások alapvetően a természeti értékek védelmére, a biológiai sokféleség megtartására és a vízkészlet megóvására irányultak. A társaságok a tulajdonosi joggyakorló előírásai alapján állították össze a 2019-2021. évekre vonatkozó stratégiai tervüket. Egy társaság ezen túlmenően Természetvédelmi szabályzatot is alkotott a stratégiájában megfogalmazott célok megvalósítása érdekében.

A védett természeti értékek megőrzésével foglalkozó negyedik köztulajdonú gazdasági társaság esetében a tulajdonosi joggyakorló a létesítő okiratban határozott meg a társaság számára fenntartható fejlődési célkitűzés megvalósításához hozzájáruló feladatot: a védett természeti értékek és területek megőrzését a jelen és jövő nemzedékek számára, illetve azok szükség szerinti helyreállítását, fenntartását és fejlődésük védelmét.

A tulajdonosi joggyakorló csak egy beruházás esetében határozta meg a köztulajdonú gazdasági társaság számára, hogy az erdők gazdasági és védelmi funkciója mellett fejlesztései során kezelje kiemelten azok közjóléti funkcióját. Így ebben az esetben az erdők közjóléti funkciójának bővítésére irányult a beruházás.

A tervezés során az energia-hatékony működést, a környezeti hatásokat – fakitermelés, károsanyag kibocsátás, levegő-, víz- és talajszennyezés – mind az öt beruházás esetében vizsgálták. Az öt beruházásból egy esetben határozta meg a kivitelező számára a környezetbarát alapanyagok, technológiák alkalmazására, míg két esetben a környezetvédelmi szabályok és előírások betartására, valamint a keletkező hulladék összegyűjtésére és hivatalos lerakóhelyre történő szállítására vonatkozó előírásokat.

A beruházások eredményeként javult a felújított épület energetikai besorolása, nyílászáró csere és épület szigetelés valósult meg. Fejlődött az erdők közjóléti funkciója, kulturális örökségünk ápolása hozzájárult a szellemi élet erősödéséhez. Ezen túl hozzájárult védett természeti értékeink fenntartásához. A beruházások céljuk, eredményük, megvalósítással elért funkciójuk alapján a fenntartható fejlődési célok megvalósításához hozzájárulnak. A kapcsolódó, elemzés által beazonosított fenntartható fejlődési célokat a 6. táblázat tartalmazza.

6. táblázat

A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban kiválasztott beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósulásához

Beruházások száma	A Keretstratégiában meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
2	Egészségtudatos magatartás Embert érő környezeti terhelés csökkentése
1	Egészségtudatos magatartás Ökológiai korlátok érvényesítése Biodiverzitás megőrzése
1	Egészségtudatos magatartás Örökségünk ápolása, identitás megerősítése
1	Ökológiai korlátok érvényesítése Biodiverzitás megőrzése

Forrás: a kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

3.2. Feldolgozóipar

A feldolgozóiparban tevékenykedő köztulajdonú gazdasági társaságok beruházásai közül kiválasztott öt beruházást két, megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató társaság hajtotta végre. Mindkét társaság a 2019-2022. évekre vonatkozóan Fenntartható fejlődési programot állított össze, melyek középpontjában a környezeti- és környezetvédelmi érdekek kiemelt figyelembevételével, a minőségi termék és szolgáltatásnyújtás, valamint a felelős társadalmi szerepvállalás állt. A fenntartható fejlődés, fejlesztés fogalmát az Alaptörvénnyel összhangban határozták meg: a jelen elvárásainak úgy kell megfelelni, hogy közben megvalósuljon a jövő generációk érdekeinek védelme, tekintettel a természeti és társadalmi erőforrásokra. Céljuk, hogy minél több megváltozott munkaképességű munkavállaló találja meg a munkavégzési helyét lakóhelyén belül.

Két beruházás foglalkoztató kialakítására, illetve a szociális helyiségek felújítására irányult. Eredménye ként megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához szükséges termelőegységek kerültek kialakításra, gépek beszerzése valósult meg, továbbá felújításra kerültek a szociális helyiségek. A kivitelezés során a kivitelezési szerződésekben a keletkező építési és egyéb hulladékokra vonatkozóan került előírásra, annak engedéllyel rendelkező kezelőhöz történő szállítása. A két beruházás megvalósítása megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához, valamint a foglalkoztatással összefüggő szociális igények kielégítéséhez járult hozzá.

Két további beruházás épület energetikai korszerűsítésre irányult, melyek keretében a villamoshálózat felújítását, új fűtési rendszer kialakítását tervezték. A tervezés során energia igény növekedésével nem számoltak. A kivitelezési szerződésekben más egyéb, a fenntartható fejlődési célok megvalósítását szolgáló előírásokat nem határoztak meg a kivitelező számára. Az energetikai korszerűsítés eredménye ként energiamegtakarítás érhető el, illetve közvetett módon hozzájárul a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához, a munkafeltételek biztosításával.

Egy beruházás a munkavégzés helyszínét biztosító épület tetőszigetelésére – vízszigetelés – irányult. Alapvetően a társaság tevékenysége biztonságos végzését támogatva járult hozzá közvetett módon a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához. A beruházás kivitelezése során a környezet védelmének kötelezettsége került meghatározásra a kivitelező számára.

A kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó fenntartható fejlődési célokat a 7. táblázat foglalja össze.

7. táblázat

A feldolgozóipar ágazatban kiválasztott beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósulásához

Beruházások száma	A Keretstratégiában meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
2	Foglalkoztatottság növelése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
2	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érő környezeti terhelés csökkentése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
1	Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése

Forrás: a kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

3.3. Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás

A kiválasztott öt beruházás kivitelezését egy köztulajdonú gazdasági társaság hajtotta végre. A társaság 2018-ban Fenntarthatósági tervet állított össze, melyben kijelentette, hogy fontos szerepet kíván betölteni a fenntartható fejlődési célok megvalósításában és a fenntartható fejlődés eszméjének terjesztésében. Fenntarthatósági tervében alapvetően két területre fókuszál: egyrészt a környezeti célok megfogalmazására, másrészt a társadalmi feltételek javítására. A környezeti fenntarthatóság keretében törekszik a hasznosításra átadott hulladék arányának növelésére a keletkező hulladékon belül, valamint az energiaracionalizálásra, az anyag és energiatakarékos működésre. A Fenntarthatósági tervét felülvizsgálva a fenntartható fejlődésre vonatkozóan az Európai Bizottság fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó európai uniós stratégiával való összhangot határozta meg.

A kiválasztott öt beruházás esetében a tervezés során célként került meghatározásra – a KEHOP célkitűzéseivel összhangban – az energiafelhasználás, valamint az üvegházhatást okozó gázok csökkentése, melynek teljesítésével az érintett köztulajdonú gazdasági társaságok a klímavédelemmel kapcsolatos kormányzati célkitűzések megvalósításához is hozzájárulnak. (ÁSZ, 2021a) Ezen kívül számoltak a tervezés során új fogyasztók távhő szolgáltatásba történő bekapcsolásával és az előállított energiamennyiség növekedésével is.

Két beruházás esetében a kivitelezési szerződésekben előírták a kivitelező számára a keletkező hulladék kijelölt személtlerakó helyre történő szállítását, valamint a lakosság védelmét a keletkező zaj- és rezgésártalmaktól. Ezen túl egy kivitelezési szerződésben az is rögzítésre került, hogy amennyiben a kiviteli szintű tendertervtől a kivitelező eltér, bizonyítási kötelezettség terheli a vállalt indikátorok – üvegházhatású gázok kibocsátása és energia megtakarítás – teljesíthetősége vonatkozásában.

A kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó fenntartható fejlődési célokat a 8. táblázat foglalja össze.

8. táblázat

A villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatban kiválasztott beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósulásához

Beruházások száma	A Keretstratégiában meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
5	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érő környezeti terhelés csökkentése

Forrás: a kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

3.4. Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmegelőzés

A vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmegelőzés területéről kiválasztott öt beruházás négy társaság kivitelezésében valósult meg. Az egyik társaság a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás területéről kiválasztott öt beruházás kivitelezését is megvalósította. Így a rá vonatkozó információkat a 3.3. pont rögzíti.

Egy köztulajdonú gazdasági társaság a 2020. évi Közép- és hosszú távú tervében fogalmazta meg legfontosabb stratégiai célkitűzéseit, melyek a kis-, közepes- és nagy aktivitású radioaktív hulladékok tárolásának megoldásaira irányultak. A beruházások tervezésére és terveztetésére irányuló szabályzatában (2020. évi) a tervezés elsődleges szempontjaként a nukleáris biztonságot határozta meg, továbbá előírta a környezetvédelmi terv készítési kötelezettséget is, amennyiben a tervezett tevékenységek környezetre káros hatást fejthetnek ki. A beruházások tervezésére és terveztetésére irányuló szabályzat előírásai alapján

a környezetvédelmi tervnek ki kell terjednie a levegőtisztaság, zaj- és rezgésvédelem, víz- és talajvédelem, védett természeti értékek, valamint hulladékgazdálkodás területére. Emellett a beruházások megvalósításának rendjében már 2019-ben meghatározásra került a minőség- és környezetvédelmi terv készítési kötelezettség, amelynek kötelező tartalmi eleme a projektre vonatkozó környezetpolitika, a környezeti tényezők és hatások feltárása, környezetvédelmi kötelezettségek rögzítése annak módjával, intézkedéseivel és az intézkedések végrehajtásának felelőseivel.

Két további társaság vízellátási, szennyvízgyűjtési feladatokat látott el. Egyikük az Integrált Irányítási Rendszer Kézikönyvében rögzítette a társaság vezetésének minőséggel, környezetvédelemmel, munkahelyi egészségvédelemmel és biztonsággal kapcsolatos politikáját. A beruházások tervezésére és megvalósítására vonatkozóan szabályozást adott ki, melyet 2009-től folyamatosan újított meg. A beruházások tervezése és megvalósítása során célként határozta meg a beruházások és felújítások megalapozottságát az elvárt minőségű víziközmű szolgáltatás és annak folyamatos igénybevehetőségének biztosítása érdekében. A másik társaság Irányítási Programot – a 2018-2020. évekre vonatkozó fejlesztések programja – készített. Küldetesként a megbízható, zavartalan, magas színvonalú víziközmű szolgáltatást határozta meg. A program középpontjában pedig a fenntartható gazdálkodás áll, költséghatékony innovatív megoldások alkalmazásával.

A kiválasztott beruházások közül négy megvalósításával alapvetően a minőségi és mennyiségi vízellátást, illetve annak biztonságosságának növekedését kívánták elérni. A tervezés során tekintetbe vették a környezetvédelmi, környezet-egészségügyi szempontokat. Figyelemmel voltak a talajszennyeződések megakadályozására, valamint a szennyvízkezelés egészségügyi kockázatainak kezelési lehetőségeire. Tekintetbe vették az üvegházhatású gázok kibocsátása csökkentésének lehetőségeit, melynek fontosságára az ÁSZ a Klímaváltozás kockázatairól szóló elemzésében már felhívta a figyelmet. (ÁSZ, 2021a) Két esetben a kivitelezési szerződések a hulladékok kezelésére vonatkozó előírásokat határoztak meg. Ebből egy esetben a kivitelezési szerződésben rögzítették továbbá azt is, hogy a kivitelező köteles a fenntarthatósági vállalások teljesítését támogatni.

A beruházások eredményeként javul az ivóvíz minősége, illetve a tisztítási kapacitások növekedése révén bővül a szennyvízkezelésben részesülő lakossági kör.

A kiválasztott öt beruházásból egy beruházás a köztulajdonú gazdasági társaság tevékenységét hivatott támogatni a tervek alapján a szakmai és társadalmi kapcsolatok bonyolítását biztosító szakmai fórumok, rendezvények megvalósításához szükséges konferencia és oktatási részlegek kialakításával. A beruházás a fenntartható fejlődési célkitűzésekre jellemzően közvetett hatást tud kifejteni.

A kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó fenntartható fejlődési célokat a 9. táblázat foglalja össze.

9. táblázat

A vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmenyesítés ágazatban kiválasztott beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósulásához

Beruházások száma	A Keretstratégiában meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
4	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érő környezeti terhelés csökkentése Ökológiai korlátok érvényesítése
1	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érő környezeti terhelés csökkentése

Forrás: a kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

3.5. Építőipar

A kiválasztott öt beruházás egy köztulajdonú gazdasági társaság kivitelezésében valósult meg. A társaság a 2020-2023. évekre vonatkozóan Stratégiai tervet állított össze. A Stratégiai terv célrendszerének alapvető kritériuma a tulajdonos és a további érintettek érdekeinek egyensúlyban tartása a külső tényezőknek való megfeleléssel. Külső tényezőként határozta meg a környezetet és annak védelmét, a munkavállalók helyzetét és a társadalmi felelősségvállalást. Tevékenysége során a Stratégiai tervben foglaltak szerint alapérték a szakmaiság, az ügyfélközpontúság, a munkatársak együttműködése, a kiszámíthatóság és transzparencia, a partnerség, az esélyegyenlőség, a társadalmi felelősségvállalás, a környezetvédelem és a szervezeti integritás. A társaság felelős vezetője a fenntartható fejlődéssel összefüggő alapvető feladatok szabályozása érdekében 2021-ben utasítást adott ki a hatályban lévő belső szabályzatok és utasítások felülvizsgálatára, valamint javaslatok kidolgozására azok fenntartható fejlődéssel összefüggő módosítása érdekében.

A beruházások közül négy sportlétesítmény kivitelezésére irányult. Egy esetben a tervezés során meghatározták a természeti örökség megóvását, valamint vizsgálták a beruházás felszín alatti és feletti vizekre, levegőtisztaságra gyakorolt hatásait. A levegőtisztaság esetében meghatározták, hogy a beruházással járó porszennyezés csökkentése érdekében a rendelkezésre álló lehetőségeket alkalmazni szükséges. Egy esetben energetikai számításokat végeztek, míg a további két esetben a megrendelői követelményeket határozták meg. Megrendelői követelményként rögzítették a környezet- és természetvédelmi előírások maradéktalan betartását, bekövetkező környezetszennyezés esetében pedig annak szakember, illetve szakmai szervezet általi kárfelszámolásra vonatkozó követelményeket határozták meg. Emellett meghatározták a keletkező hulladék szelektív kezelését, illetve a hulladékkezelésre vonatkozó előírások betartását.

A négy beruházással megvalósuló létesítmény sportolási lehetőséget biztosít a lakosság számára, és az egészségtudatos magatartás irányába terelheti.

Egy beruházás a tervek alapján modern közösségi terek létesítésére irányult újszerű tanulási módszertanokkal, dinamikusan fejlődő digitális lehetőségekkel és tudásbázisok elérhetőségével. A tervezés során tekintetbe vették a beruházással megvalósuló épület akadálymentességét, illetve a kivitelezés során figyelembe veendő környezetvédelmi (levegőtisztaság, hulladékkezelés) feladatokat. Becsléseket végeztek a kivitelezéssel járó tehergépjármű forgalom károsanyag emissziójára vonatkozóan, valamint vizsgálták az alternatív energiaellátás (szoláris rendszerek, biomassza alapú energiaellátás, hőszivattyús energiaellátás) feltételeit.

A beruházás megvalósításaként létrejövő épület oktatási-tanulási tevékenység végrehajtását teszi lehetővé.

A kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó fenntartható fejlődési célokat a 10. táblázat foglalja össze.

10. táblázat

Az építőipar ágazatban kiválasztott beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődési célok megvalósulásához

Beruházások száma	A Keretstratégiában meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
3	Egészségtudatos magatartás
1	Egészségtudatos magatartás Minőségi oktatás
1	Minőségi oktatás Fenntartható termelési technológiák terjedése

Forrás: a kiválasztott beruházásokhoz kapcsolódó adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

FOGALOMTÁR

Beruházás	A beruházás közgazdasági értelemben állóalapok bővítését, pótlását jelenti, aminek lényege valamely építmény létesítése, átalakítása vagy felújítása. A beruházás úgy is felfogható, mint pénzeszköz-befektetés, amelynek célja új építmény létrehozása vagy meglévő építmény átalakítása, értéknövelő fejlesztése. (Papp-Szűcs, 2013)
Brundtland-jelentés	Az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlődési Világbizottságát 1987-ben Gro Harlem Brundtland vezette, amely bizottság ebben az évben publikálta a Közös Jövők (Our Common Future) című jelentését. (ENSZ, 2007)
Fenntarthatóság	Az egyéni jó élet és a közjó biztosításának feltételeit az adott időpillanatban saját jólétét megteremtő generáció nem éli fel, nem meríti ki erőforrásait, hanem megfelelő mennyiségben és minőségben a következő generációk számára is megőrzi, bővíti azokat. (NFFT, 2013)
Fenntartható fejlődés	A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen generációk szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk szükségleteinek kielégítését. (ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága, „Brundtland-jelentés”, 1987) A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg. (Világ Tudományos Akadémiáinak Nyilatkozata, Tokió, 2000)
Fenntartható fejlődési célok	2015 szeptemberében az ENSZ által New Yorkban tartott csúcstalálkozón elfogadott 17 fenntartható fejlődési cél, amely az új fenntartható fejlődési és fejlesztési keretrendszer, az Agenda 2030 részét képezi. (ÁSZ, 2020b)
Fenntarthatósági politika	Az utódaink erőforrásait bővítő, az ilyen beruházásokat ösztönző, valamint az erőforrásokat felélő döntéseket visszaszorító politikai cselekvések együttese. (NFFT, 2013)
Gazdasági erőforrások	A fizikai tőke, a pénztőke, mint értékőrző és -közvetítő, a szellemi alkotásokban és know-how-ban testet öltő technológiai tudás, valamint az épített környezet. Például a termelőeszközök technikai színvonala, az infrastruktúra minősége, a befektetési-hitelezési intézmények megbízhatósága. (NFFT, 2013)
Indikátor	Olyan paraméter vagy érték, amely rámutat, információt vagy leírást nyújt valamilyen kapcsolódó jelenségről, a környezet vagy a terület állapotáról, helyzetéről. (Havasi, 2007)
Köztulajdonban álló gazdasági társaság	Az a gazdasági társaság, amelyben a Magyar Állam, helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat jogi személyiséggel rendelkező társulása, többcélú kistérségi társulás, fejlesztési tanács, nemzeti önkormányzat, nemzeti önkormányzat jogi személyiségű társulása, költségvetési szerv vagy közalapítvány külön-külön vagy együttesen számítva többségi befolyással rendelkezik. (2009. évi CXXII. törvény 1. § a) pont)
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács	2008. október 10-én alakult meg öt párti konszenzussal az Országgyűlés kezdeményezésére, annak tanácsadó, érdekegyeztető szerveként. A Tanács elnöke az Országgyűlés mindenkori elnöke, míg tagjait az OGY határozatban szereplő társadalmi csoportok adják (a politikai pártok tagjai, a tudományos élet, gazdasági érdekképviseletek, valamint a civil és egyházi szervezetek delegáltjai). Az NFFT éves elfogadott munkaprogram szerint, évente 4 alkalommal ülésezik. (ÁSZ, 2020b)

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye – (2011. április 25.)
ÁSZ	Állami Számvevőszék
EB	Európai Bizottság
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
KÁBER	Központi Állami Beruházás Ellenőrzési Rendszer
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KEOP	Környezet és Energia Operatív Program
Keretstratégia	Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia
KÖZOP	Közlekedés Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program
MÁK	Magyar Államkincstár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
NFFT	Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács
NKFI Alap	Nemzeti, Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
PM	Pénzügyminisztérium
SDG	Sustainable Development Goal (Fenntartható fejlődési cél)
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
UNIS	Egyesült Nemzetek Információs Szolgálata
V4	visegrádi országok (Magyarország, Lengyelország, Csehország, Szlovákia)
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program

JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZERVEZETSZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

Magyarország Alaptörvénye – (2011. április 25.)

Európai Unió Alapjogi Chartája

Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról

A TANÁCS 1083/2006/EK RENDELETE (2006. július 11.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A TANÁCS 1999. június 21-i 1260/1999/EK RENDELETE a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról

2021. évi CXVI. törvény – A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény végrehajtásáról

2020. évi CXVII. törvény – A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény végrehajtásáról

2019. évi LXXIX. törvény – A Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény végrehajtásáról

2019. évi LXXI. törvény – Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről

2018. évi LXXXIV. törvény – A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról

2018. évi L. törvény – Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről

2017. évi CLXX. törvény – A Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvény végrehajtásáról

2017. évi C. törvény – Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről

2016. évi CXXII. törvény – A Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény végrehajtásáról

2016. évi XC. törvény – Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről

2015. évi CLXXII. törvény – A Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény végrehajtásáról

2015. évi C. törvény – Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről

2015. évi LVII. törvény – az energiahatékonyságról

2014. évi C. törvény – Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről

2014. évi LXII. törvény – A Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény végrehajtásáról

2013. évi CCXXX. törvény – Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről

2013. évi CXCI. törvény – A Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény végrehajtásáról

2012. évi CCIV. törvény – Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről

2012. évi CLXXXV. törvény – a hulladékról

2012. évi CLV. törvény – A Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény végrehajtásáról
2011. évi CLXXXVIII. törvény – Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről
2011. évi CXXXIII. törvény – A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról
2010. évi CLXIX. törvény – Magyarország 2011. évi központi költségvetéséről
2009. évi CXXX. törvény – Magyarország 2010. évi központi költségvetéséről
2009. évi CXXII. törvény – a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
2007. évi LX. törvény – az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről
1996. évi LXXXI. törvény – törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
1995. évi LIII. törvény – a környezet védelmének általános szabályairól
- 339/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet – a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszeréről
- 299/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet – az állami magaspítési beruházásokról
- 233/2018. (XII. 6.) Korm. rendelet – a Beruházás Előkészítési Alap felhasználásáról
- 158/2016. (VI. 13.) Korm. rendelet – az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezet felé vállalt kötelezettséggel összefüggő, a 2014-2020 programozási időszakban a Kormány által a nemzeti fejlesztési miniszter hatáskörébe utalt, a távhőszolgáltató szektort érintő, energiahatékonyság növelésére és a megújuló energiaforrások alkalmazására irányuló beruházások megvalósításáról
- 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet – az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól
- 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet – a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet – a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról
- 270/2012. (IX. 25.) Korm. rendelet – a Kormány egyedi döntéseivel megítélhető regionális beruházási támogatás szabályairól és a Beruházás ösztönzési célú irányzat felhasználásának szabályairól
- 130/2006. (VI. 15.) Korm. rendelet – a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségről
- 1/2018. (VI. 25.) NVTNM rendelet – az egyes állami tulajdonban álló gazdasági társaságok felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló személyek kijelöléséről
- 23/2018. (X. 31.) OGY határozat – a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról
- 28/2015. (VI. 17.) OGY határozat – a biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiájáról
- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat – a 2015-2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról
- 18/2013. (III. 28.) OGY határozat – a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról
- 77/2011. (X. 14.) OGY határozat – a Nemzeti Energiastratégiáról
- 1324/2021. (V. 31.) Korm. határozat – A Budapesti Gazdasági Egyetem Központi Könyvtár és Hallgatói Központ fejlesztéséről

- 1490/2020. (VIII. 11.) Korm. határozat – A Honvédelmi Sportközpontok fejlesztéséhez szükséges további intézkedésekről
- 1339/2020. (VI. 23.) Korm. határozat – a nyírpazonyi Színi Károly Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola tornaterem építéséről
- 1197/2020. (IV. 30.) Korm. határozat – a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a nemzeti Szabadidős – Egészség Sportpark Program keretében megvalósuló egyes beruházásokhoz szükséges fedezet biztosításáról
- 1530/2019. (IX. 17.) Korm. határozat – a Békéscsabán a Modern Városok Program keretében kialakítandó SMART Grid rendszer II. ütem és Intelligens közlekedésvezérlő és környezetkímélő közösségi közlekedési rendszer kialakítása tárgyú beruházások előkészítésének a Beruházás Előkészítési Alapból történő támogatásáról
- 1519/2019. (IX. 4.) Korm. határozat – a Nemzeti szabadidős – Egészség Sportpark Program keretében megvalósuló egyes beruházásokhoz szükséges fedezet biztosításáról
- 2010/2017. (XII. 22.) Korm. határozat – A Kiskörei Vízerőmű környezetének turisztikai és sportcélú fejlesztéséről, valamint a beruházás előkészítésének a Beruházás Előkészítési Alapból történő támogatásáról
- 1888/2016. (XII. 29.) Korm. határozat – a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia megvalósítását szolgáló kormányzati intézkedésekről
- 1505/2016. (IX. 21.) Korm. határozat – Magyarország rövid- és középtávú közműfejlesztéseinek 2022-ig történő megvalósításához szükséges feltételek biztosításáról
- 1293/2016. (VI. 13.) Korm. határozat – a kerékpározásért és az aktív kikapcsolódásért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól
- 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat – a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról
- 1377/2015. (VI. 9.) Korm. határozat – a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési program keretében megvalósuló infrastruktúrafejlesztésekkel összefüggő intézkedésekről
- 1031/2014. (II. 3.) Korm. határozat – a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által elnyert LIFE+ projekt önrészének biztosításáról és ennek érdekében a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról
- 1817/2013. (XI. 14.) Korm. határozat – Abasár település ivóvízellátását biztosító kutak szennyezettségének feltárásával, valamint a település ivóvízellátásával kapcsolatban szükséges intézkedésekről
- 1307/2011. (IX. 6.) Korm. határozat – a Nemzeti Környezettechnológiai Innovációs Stratégiáról

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

Állami Számvevőszék, 2022 (ÁSZ, 2022, kézirat): Az állami beruházások hozzájárulása a fenntartható fejlődéshez

Állami Számvevőszék, 2021 (ÁSZ, 2021a): A klímaváltozás kockázatai és Magyarország felkészülése e kockázatok kezelésére

Állami Számvevőszék, 2021 (ÁSZ, 2021b): SDG7 – Értékelés a „Megfizethető és tiszta energia” célkitűzés megvalósítása eredményességének ellenőrizhetőségéről (<https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2021/megfizetheto-es-tiszta-energia-20210408.pdf?ctid=1307>)

Állami Számvevőszék, 2020 (ÁSZ, 2020a): Elemzés a zöld beszerzésekről (<https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2020/elemez-es-zols-beszerzes-20201026.pdf?ctid=1296>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 7.

Állami Számvevőszék, 2020 (ÁSZ, 2020b): A nemzetközi, nemzeti és a programszintű teljesítménymutatók összhangjának vizsgálata a 6. „Tiszta víz és alapvető köztisztaság” fenntartható fejlődési cél tekintetében (<https://www.asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2020/viz-elemzes-20200320.pdf?ctid=1296>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 9.

Állami Számvevőszék, 2015 (ÁSZ, 2015): Tanulmány a 2007-2013. évi EU költségvetési időszakban Magyarország részére juttatott közösségi támogatások összefoglaló bemutatásáról, értékeléséről (<https://www.asz.hu/storage/files/files/Publikaciok/Elemzesek-tanulmanyok/2015/2007-2013-eu-koltse-gvetesi-idoszakban-magyarorszag-reszere-juttatott-kozossegi-tamogatások-összefoglaló-bemutatása-e-rtেকেlese.pdf?ctid=855>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 24.

Egyesült Nemzetek Információs Szolgálat, 2015 (UNIS, 2015): Fenntartható fejlődési célok (UNIS) (<https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable-development-goals.html>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Egyesült Nemzetek Szervezete, 2007 (ENSZ, 2007): Framing Sustainable Development The Brundtland Report – 20 Years On (<https://www.un.org/esa/sustdev/csd/csd15/media/backgrounder-brundtland.pdf>) Letöltés dátuma: 2021. október 14.

Egyesült Nemzetek Szervezete, 2015 (ENSZ, 2015): Global indicator framework for the Sustainable Development Goals and targets of the 2030 Agenda for Sustainable Development (<https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Global%20Indicator%20Framework%20after%202021%20refinement-Eng.pdf>) Letöltés dátuma: 2021. október 21.

Európai Bizottság, 2019 (EB, 2019): A new strategic agenda for the EU, 2019-2024 (<https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/#Introduction-Q2ruxM3YWD>) Letöltés dátuma: 2021. október 14.

Eurostat, 2021 (Eurostat, 2021): SDG indicators: goal by goal (<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/276524/12239692/EU-SDG-indicator-set-2021-final.xlsx/6151ce59-962b-d22a-28ca-0a6851531089?t=1623663158456>) Letöltés dátuma: 2021. október 21.

Központi Statisztikai Hivatal, 2016 (KSH, 2016): A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, 2016. (www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fenntartfejl/fenntartfejl16.pdf) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Központi Statisztikai Hivatal, 2018 (KSH, 2018): A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, 2018. (www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/fenntartfejl/fenntartfejl18.pdf) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Központi Statisztikai Hivatal, 2019 (KSH, 2019): A Fenntartható Fejlődési Célok és az Agenda 2030 keretrendszer (<https://www.ksh.hu/sdg>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Havasi Éva, 2007 (Havasi, 2007): Az indikátorok, indikátorrendszerek jellemzői és statisztikai követelményei, Statisztikai Szemle 85. évf. 8. szám (http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2007/2007_08/2007_08_677.pdf) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Magyar Nemzeti Bank, 2021 (MNB, 2021): Fenntarthatósági Jelentés
(<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/fenntarthatosagi-jelentes/fenntarthatosagi-jelentes-2021>)

Letöltés dátuma: 2021. szeptember 8.

Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom41/06322/adatok/fejezetek/fejezetek.html>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.

Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom41/00503/adatok/fejezetek/fejezetek.html>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.

Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről (<https://www.parlament.hu/irom40/15381/15381.htm>)
Letöltés dátuma: 2021.szeptember 23.

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről (<http://www.parlament.hu/irom40/10377/10377.pdf>)
Letöltés dátuma: 2021.szeptember 23.

Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom40/04730/adatok/fejezetek/fejezetek.html>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.)

Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről (<http://www.parlament.hu/irom40/01794/01794.pdf>)
Letöltés dátuma: 2021.szeptember 23.

Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről (<http://www.parlament.hu/irom39/12415/12415.pdf>)
Letöltés dátuma: 2021.szeptember 23.

Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről (<https://www.parlament.hu/irom39/07655/07655.htm>)
Letöltés dátuma: 2021.szeptember 23.

Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom39/04365/adatok/fejezetek/fejezetek.htm>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.

Magyarország 2011. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom39/01498/adatok/fejezetek/fejezetek.htm>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.

Magyarország 2010. évi központi költségvetéséről
(<https://www.parlament.hu/irom38/10554/adatok/fejezetek/fejezetet.htm#19>) Letöltés dátuma:
2021.szeptember 23.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, 2013 (NFFT, 2013): Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia
(<https://www.nfft.hu/nffs>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 7.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT, 2019a): A fenntarthatóság intézményei Magyarországon

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács, 2019 (NFFT, 2019b): A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia harmadik előrehaladási jelentése 2017-2018 (<https://www.nfft.hu/nffs-harmadik-elorehaladasi-jelentese-2017-18>) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 7.

Papp Péter – Szűcs Edit, 2013 (Papp-Szűcs, 2013): Beruházási alapismeretek
(https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/3273/beruhazasi_alapismeretek.pdf?sequence=1&isAllowed=y) Letöltés dátuma: 2021. szeptember 9.

Az elemzés által értékelt beruházásokat végző köztulajdonú gazdasági társaságok adatszolgáltatása az elemzett időszakban hatályos, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégiákról, beruházási folyamatok belső szabályozásáról, valamint a kiválasztott beruházások megvalósításáról tekintettel a fenntartható fejlődési célok figyelembe vételére és az azokhoz való hozzájárulásra

MELLÉKLETEK

1. A fenntartható fejlődés hazai intézményrendszere

A fenntartható fejlődés érvényesülésének hazai intézményei közül az Országgyűlés kiemelt szerepet tölt be. Az Országgyűlés az alaptörvényi rendelkezések megalkotásán túl 2008-ban létrehozta tanácsadó, érdekegyeztető szervezetként a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanácsot.

A NFFT elnöke az Országgyűlés mindenkori elnöke, tagjait pedig társadalmi csoportok (a politikai pártok, a tudományos élet, a gazdasági érdekképviseletek, a civil és egyházi szervezetek delegáltjai) adják. A NFFT feladata a fenntartható fejlődési célok stratégiai rendszerének kidolgozása, rendszeres megújítása és végrehajtásának elősegítése, az Agenda 2030-ban meghatározott fenntartható fejlődési céljainak implementálása.

A fenntartható fejlődés hazai intézményei hatáskörüket elsődlegesen az Alaptörvényből merítik, míg a közigazgatási intézmények a fenntartható fejlődési célok végrehajtásában töltenek be fontos szerepet. A fenntartható fejlődés főbb hazai intézményeit az alábbi ábra szemlélteti.

A fenntartható fejlődés főbb hazai intézményei

Forrás: NFFT, 2013 adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az ábrán látható, hogy a főbb intézmények tekintetében az Alaptörvényből eredő hatáskörrel rendelkező intézmények vannak túlsúlyban. Az Alkotmánybíróság alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatban felmerült kérdésekben hozhat döntést, az Alapvető Jogok Biztosának jövő nemzedékekért felelős helyettese pedig a természeti erőforrásokra vonatkozó szabályok érvényesítése érdekében intézkedhet. A gazdasági erőforrásokra vonatkozó alaptörvényi korlátok maradéktalan érvényesülése érdekében pedig a Költségvetési Tanács, valamint saját feladatkörben az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank jogosult ellenőrző intézményként eljárni.

A fenntartható fejlődési célok megvalósítására vonatkozó koordinációs feladatok kormányzati szinten az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz, míg a fenntartható fejlődési célok külkapcsolati aspektusai a Külgazdasági és Külügyminisztériumhoz tartoznak. A fenntartható fejlődés egyes céljainak tartalmában foglaltak teljesítéséhez a különböző szakpolitikákat érintő feladatok végrehajtása, a szükséges pénzügyi források kezelése pedig a szaktárcákhoz tartozik.

Az indikátorokhoz szükséges adatokkal kapcsolatos teendőket a Központi Statisztikai Hivatal végzi, mind a nemzetközi, mind a hazai indikátorok tekintetében, valamint a hazai indikátorokról két évente kiadványt tesz közzé. (NFFT, 2019a)

2. Fenntartható fejlődési célok a 3. előrehaladási jelentés tükrében

Fenntartható fejlődési cél	1. A szegénység felszámolása	2. Az éhezés megszüntetése
Agenda 2030 dokumentumban meghatározott fenntartható fejlődési célok tömör bemutatása	Véget vetni mindenhol a szegénység összes formájának.	Véget vetni az éhínségnek, elérni az élelmezésbiztonságot, javítani a táplálkozást és előmozdítani a fenntartható mezőgazdaságot.
3. előrehaladási jelentés értékelése	Az átlagosnál gyengébb állapot	Rossz állapot
3. Egészség és jóllét	4. Minőségi oktatás	5. Nemek közötti egyenlőség
Biztosítani az egészséges életet és előmozdítani a jólétet mindenki számára minden korosztályban.	Biztosítani az átfogó és igazságos minőségi oktatást és előmozdítani az egész életen át tartó tanulási lehetőségeket mindenki számára.	Megvalósítani a nemek közötti egyenlőséget, valamint segíteni minden nő és lány felemelkedését.
Az átlagosnál gyengébb állapot	Rossz állapot	Nincs kellő információ
6. Tiszta víz és alapvető köztisztaság	7. Megfizethető és tiszta energia	8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés
Biztosítani a fenntartható vízgazdálkodást, valamint a vízhez és közegészségügyhöz való hozzáférést mindenki számára.	Biztosítani a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiát mindenki számára.	Előmozdítani a hosszantartó, átfogó és fenntartható gazdasági növekedést, a teljes és eredményes foglalkoztatást, valamint méltó munkát mindenki számára.
Az átlagosnál jobb állapot	Az átlagosnál gyengébb állapot	Az átlagosnál jobb állapot
9. Ipar, innováció és infrastruktúra	10. Egyenlőtlenségek csökkentése	11. Fenntartható városok és közösségek
Alkalmazkodó infrastruktúrát építeni, előmozdítani az átfogó és fenntartható iparosodást, valamint elősegíteni az innovációt.	Csökkenteni az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségeket.	A városokat és emberi településeket befogadóvá, biztonságossá, alkalmazkodóvá és fenntarthatóvá tenni.
Az átlagosnál gyengébb állapot	Az átlagosnál gyengébb állapot	Nincs kellő információ
12. Felelős fogyasztás és termelés	13. Fellepés az éghajlatváltozás ellen	14. Óceánok és tengerek védelme
Biztosítani a fenntartható fogyasztási és termelési szokásokat.	Sürgősen cselekedni a klímaváltozás és hatásai leküzdése érdekében.	A fenntartható fejlődés érdekében megőrizni és fenntarthatóan használni az óceánokat, tengereket és tengeri erőforrásokat.
Az átlagosnál gyengébb állapot	Az átlagosnál gyengébb állapot	Nem releváns
15. Szárazföldi ökoszisztémák védelme	16. Béke, igazság és erős intézmények	17. Partnerség a célok eléréséért
Védni, visszaállítani és előmozdítani a földi ökoszisztémák fenntartható használatát, fenntarthatóan kezelni az erdőket, leküzdni az elsivatagosodást, valamint megfékezni és visszafordítani a talaj degradációját és a biodiverzitás csökkenését.	A fenntartható fejlődés érdekében előmozdítani a békés és befogadó társadalmakat, biztosítani a mindenki számára elérhető igazságszolgáltatást és minden szinten hatékony, felelősségre vonható és befogadó intézményeket létrehozni.	Megerősíteni a végrehajtás módjait és feléleszteni a fenntartható fejlődés globális partnerségét.
Rossz állapot	Az átlagosnál gyengébb állapot	Nincs kellő információ

Forrás: UNIS, 2015 és NFFT, 2019b alapján ÁSZ szerkesztés

3. Az elemzéssel érintett beruházások köre

Beruházás megnevezése	Teljes bruttó költségigénye (Ft)	Beruházás kezdete	Beruházás befejezése	Keretsratégia által meghatározott, kapcsolódó fenntartható fejlődési célkitűzés
1. Jenő kunyhó felújítás	31 768 190	2017.01.01	2017.09.01	Egészségtudatos magatartás Embert érő környezeti terhelés csökkentése
2. Erdei lombsétány	27 968 855	2016.09.01	2017.11.30	Egészségtudatos magatartás Ökológiai korlátok érvényesítése Biodiverzitás megőrzése
3. Pálos kolostor emlékhely	26 822 619	2015.11.30	2020.12.31	Egészségtudatos magatartás Örökségünk ápolása, identitás megerősítése
4. Teletető hodály építése	163 152 002	2014.01.01	2017.10.30	Ökológiai korlátok érvényesítése Biodiverzitás megőrzése
5. Cserkészpark fejlesztése I. ütem	90 094 255	2019.09.01	2020.12.03	Egészségtudatos magatartás Embert érő környezeti terhelés csökkentése
6. Csarnokban foglalkoztató kialakítása	27 773 391	2017.03.08	2017.04.21	Foglalkoztatottság növelése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
7. Energetikai korszerűsítés	118 693 957	2017.06.30	2018.05.15	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
8. Fióktelepen lévő szociális helyiségek, öltözők felújítási, valamint seprű üzem kialakításához kapcsolódó építési munkák elvégzése.	27 517 979	2016.12.20	2017.01.08	Foglalkoztatottság növelése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
9. Csarnok tetőszerkezetének cseréje	49 499 716	2019.09.23	2020.04.18	Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
10. Energetikai korszerűsítés	310 079 801	2017.08.21	2020.02.20	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Szolidáris társadalom - társadalmi kirekesztettség csökkentése
11. Kazánházi korszerűsítése	152 216 574	2018.03.31	2021.07.29	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
12. Új fogyasztói hőközponti blokkok telepítése és a városi hőfogyadó korszerűsítése	118 891 493	2016.07.13	2018.07.11	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
13. Stratégiai gerincvezeték létesítése és energiahatékonsági fejlesztések	7 743 306 398	2018.12.31	2021.03.21	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
14. Rókus II. hőközvet geotermikus hőellátása	2 346 578 316	2018.03.01	2023.05.24	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
15. Kondenzációs kazán telepítése	149 844 247	2017.06.09	2020.06.29	Fenntartható termelési technológiák terjedése Természeti tőke használat megfelelő árazása Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
16. Látogató és irodaépület (LÁTI)	2 015 425 220	2019.05.03	2023.12.31	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése
17. Települések szennyvíztisztító telepének bővítése	412 827 253	2016.01.05	2019.07.30	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Ökológiai korlátok érvényesítése
18. Ivóvízvezeték kiváltása	31 750 000	2018.01.02	2020.12.31	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Ökológiai korlátok érvényesítése
19. Térségi ivóvízminőség-javító program	360 667 680	2017.01.31	2022.06.17	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Ökológiai korlátok érvényesítése
20. Vezeték kiváltása áthelyezéssel	25 000 000	2020.03.01	2021.12.31	Fenntartható termelési technológiák terjedése Embert érintő környezeti terhelés csökkentése Ökológiai korlátok érvényesítése
21. D típusú sportpark kivitelezése	20 561 065	2019.10.16	2020.12.31	Egészségtudatos magatartás
22. Központi Könyvtár és Hallgatói Központ megvalósítása	5 648 600 967	2020.06.16	2022.07.31	Minőségi oktatás Fenntartható termelési technológiák terjedése
23. D típusú sportpark kivitelezése	20 561 065	2019.07.10	2020.12.31	Egészségtudatos magatartás
24. Honvédelmi Sportközpont építése	50 000 000	2020.08.11	2021.12.31	Egészségtudatos magatartás
25. C típusú tornaterem kivitelezése	812 917 076	2019.04.10	2021.11.24	Egészségtudatos magatartás Minőségi oktatás

Forrás: KÁBER adatai alapján ÁSZ szerkesztés

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu